

صدای صدایار

بولتن سه ماهه شبکه جامعه مدنی و حقوق بشر درباره اقلیتها
شماره اول، زمستان ۱۳۹۹

مکنا

- سخن آغازین
- جایگاه اقلیتها در حقوق بین الملل «بخش اول»
- نروز در فرهنگ پشه‌یها
- لباس در فرهنگ بلوچها
- جلسه کمیته دادخواهی اقلیتها با معین حقوق بشر و جامعه مدنی وزارت دولت در امور صلح
- کارگاه آموزشی برای کمیته دادخواهی اقلیتها
- جلسه با مشاور ارشد رئیس جمهور در امور هماهنگی با اقلیتها
- نامه کمیته دادخواهی اقلیتها به مقام ریاست جمهوری افغانستان
- کمپاین آگاهی عامه

سخن آغازین

فرقیزهای پامیری افغانستان
عکاس: علی فایز

مسئله اقلیتها و جایگاه و حقوقشان در دنیای امروز به یک مسئله جدی و مهم تبدیل شده است. اهمیت این مسئله هم ابعاد بین المللی دارد و هم در روابط و مناسبات داخلی مطرح است. جامعه افغانستان به عنوان یک جامعه موزاییکی و متشکل از اقوام و مذاهب مختلف نیز نمی تواند به این مسئله مهم جهانی بی توجه باشد. به مسئله اقلیتها در افغانستان از دو زاویه متفاوت می توان نگاه کرد: اول اینکه با نگاه سیاسی به این موضوع پرداخته و تحولات گذشته و وضعیت کنونی در چارچوب مناسبات و روابط میان اقوام و مذاهب بررسی و از طریق بازتعریف دوباره این مناسبات، راهکار جدید جستجو شود. دوم اینکه جایگاه و حقوق اقلیتها به مثابه یک مسئله حقوق بشری تلقی شده و از زاویه دید مبتنی بر هنجارهای حقوق بشری به این مسئله پرداخت شود.

شبکه جامعه مدنی و حقوق بشر به عنوان یک نهاد پیشرو مدنی و حقوق بشری مبتنی بر مأموریت و اهداف خود صرفاً از زاویه

دوم به این موضوع پرداخته و خواهد پرداخت. بنابراین، شبکه بر آن است که بولتنی را درباره اقلیتها هر سه ماه یکبار به نشر برساند. هدف از چاپ و نشر این بولتن که به اسم «صدای بی صدایان» نام گذاری شده و هر سه ماه یکبار منتشر می شود، آن است که بولتن بتواند معرف فرهنگ اقلیتها بوده و با استفاده از آن برای تأمین حقوق بشری اقلیتهای ستمدیده تلاش شود. این بولتن در سه بخش تهیه و منتشر می شود: در بخش اول تحت عنوان «حقوق اقلیتها در دنیای امروز» جایگاه اقلیتها در حقوق بین الملل، اسناد و کنوانسیونهای مربوط به حقوق اقلیتها، مصداقهای حقوق بشری متعلق به اقلیتها، جنبشها و فعالیتهای دادخواهانه گذشته و امروز معرفی خواهد شد. در بخش دوم با عنوان

کودکان سیک افغانستان

«فرهنگ اقلیتهای افغانستان»، سعی بر این است که وضعیت زنده گی، زبان، آداب و رسوم و دیگر ویژه گیهای اقلیتهای محروم و ناشناخته در افغانستان از زبان خودشان معرفی شود. در بخش سوم با عنوان «کارکردهای شبکه جامعه مدنی و حقوق بشر» فعالیتهای این نهاد در حوزه حمایت از حقوق اقلیتها در افغانستان، منتشر خواهد شد. به امید اینکه نشر این بولتن، توجه دولت و مردم افغانستان را به محرومیت فراگیر اقلیتها جلب کرده و زمینه بر خورداری هر چه بیشتر آنها از حقوق بشری شان را فراهم سازد.

هدف از چاپ و نشر این بولتن که به اسم «صدای بی صدایان» نام گذاری شده و هر سه ماه یکبار منتشر می شود، آن است که بولتن بتواند معرف فرهنگ اقلیتها بوده و با استفاده از آن برای تأمین حقوق بشری اقلیتهای محروم و ستمدیده تلاش شود.

جایگاه اقلیت‌ها در حقوق بین‌الملل «بخش اول»

در طول تاریخ کمتر جامعه‌ی وجود داشته که از هر جهت همگون بوده و همه انسان‌های متعلق به آن از نژاد، زبان، قومیت و مذهب مشترک برخوردار باشند. در نتیجه، طبیعی است که مردم بسیار از جوامع به اکثریت و اقلیت تقسیم شده و مسئله اقلیت‌ها به‌عنوان یکی از مسائل مهم در درون دولت‌ها مطرح شود. با وجود اینکه مسئله اقلیت‌ها پیشینه تاریخی زیادی دارد، این مسئله به‌کندی جنبه بین‌المللی پیدا کرده است. در زمان صلح ویستفالیای در سال ۱۶۴۸، حمایت از اقلیت‌ها به‌خصوص حقوق مذهبی‌شان، اندکی مورد توجه بین‌المللی قرار گرفت. معاهده برلین در سال ۱۸۷۸ نمونه قدیمی دیگری است که در آن از اقلیت‌ها در بالکان حمایت صورت گرفته و تضمین آزادی‌های مذهبی و مدنی اقلیت‌ها، پیش شرط شناسایی دولت‌های تازه استقلال یافته از سوی قدرت‌های بزرگ محسوب شده است. با این حال قدرت‌های بزرگ انگیزه چندانی برای اعمال فشار نداشتند و مکانیزم مشخصی هم وجود نداشت که چنین مقرراتی تطبیق شود. علت بی‌توجهی یا کم‌توجهی به موضوع اقلیت‌ها این است که در حقوق بین‌الملل کلاسیک، باور به حاکمیت مطلق دولت‌ها، عقیده رایج و مسلط بود و با استناد به حاکمیت مطلق، رفتار حاکمان با اقلیت‌ها، اصولاً بخشی از امور داخلی هر دولت و مقررات مربوط به آن صرفاً در حوزه صلاحیت ملی محسوب می‌شد.

توجه جدی به مسئله اقلیت‌ها دستاورد قرن بیستم است. توضیح مطلب اینکه در دهه دوم قرن بیستم، جنگ جهانی اول اتفاق افتاد و در اثر این جنگی که از ۱۹۱۴ تا ۱۹۱۸ طول کشید، امپراتوری‌های بزرگ روسیه، عثمانی و اتریش-مجارستان فروپاشید و چهره سیاسی اروپا دگرگون شد. در درون مرزهای دولت‌های جدید، اقلیت‌های زیادی ظهور کردند، مطالبات اقلیت‌ها به‌خصوص اقلیت‌های که فراسوی مرزهای سیاسی پراکنده بودند، افزایش یافت و این در برخی موارد باعث شد که صلح و امنیت بین‌المللی در معرض تهدید قرار بگیرد. از آن پس حقوق بین‌الملل نمی‌توانست نسبت به این مسئله مهم بی‌تفاوت بماند و در نتیجه مسئله اقلیت‌ها به تدریج ابعاد بین‌المللی پیدا کرد.

در زمان تأسیس جامعه ملل (League of Nations)، مسئله اقلیت‌ها در سطح بین‌المللی مطرح شد. حتی در آغاز برخی پیشنهاد کردند که بخشی از اساسنامه این سازمان بین‌المللی، به حمایت از اقلیت‌ها اختصاص یابد. هرچند این پیشنهاد در اثر تردید و مخالفت برخی دولت‌ها رد شد، اما مسئله اقلیت‌ها کاملاً به فراموشی سپرده نشد، بلکه یک نظام حمایتی برای اقلیت‌ها ایجاد شد که از منابع حقوقی متفاوت سرچشمه می‌گرفت. به این معنا که به‌جای اساسنامه جامعه ملل، در بعضی از معاهدات صلح، اشاراتی به وضعیت اقلیت‌ها گنجانده شد یا برخی از دولت‌ها در این خصوص اعلامیه یک‌جانبه صادر کردند. در نتیجه، مجموعه‌ی از معاهدات به هدف حمایت از اقلیت‌های قومی، زبانی یا مذهبی، میان جامعه ملل و دولت‌های تازه‌تأسیس منعقد شد. اولین نمونه این دسته از معاهدات، میان جامعه ملل و پولند انعقاد یافت و این معاهده به الگویی برای معاهدات بعدی تبدیل شد. طبق این معاهدات، دولت‌های جدید متعهد شدند که از تبعیض علیه افراد متعلق به اقلیت‌های تحت حمایت قواعد بین‌المللی اجتناب ورزند و حقوق ویژه اقلیت‌ها برای حفاظت از یکپارچه‌گی‌شان از جمله حق استفاده رسمی از زبان، حفظ مکاتب و انجام مراسم مذهبی‌شان را تضمین کردند. از این مجموعه معاهدات به نام سیستم

جامعه ملل ۱۹۲۰ میلادی

معاهدات اقلیتها (Minorities Treaties System) یاد می‌شود.

بنابراین با قاطعیت می‌توان ادعا کرد که قرن بیستم دوره ترویج و ارتقاء جایگاه اقلیتها در حقوق بین‌الملل است و نخستین رژیم حقوقی حمایت از اقلیتها، پس از جنگ جهانی اول در چارچوب جامعه ملل مطرح شده است. نظام جامعه ملل برای شناسایی حقوق اقلیتها و مشروعیت بخشیدن به حمایت از اقلیت به‌عنوان دو موضوع مرتبط با حقوق بین‌الملل، کمک زیادی کرد، اما این نظام حمایتی، کاستی‌های زیادی نیز داشت. از جمله این نظام، مبتنی بر متون پراکنده و غیر منسجمی بود که نه خواسته‌های اقلیتها را برآورده می‌کرد و نه می‌توانست رضایت دولتها را جلب کند و به همین علت هم ناکارآمد بوده و استمرار پیدا نکرد.

در سال ۱۹۳۹ جنگ خونین دیگری آغاز شد که بخشی از علل و عوامل آغاز آن ریشه در رفتار دولت نازی آلمان با اقلیتها از جمله یهودیان اروپا داشت. بعد از پایان این جنگ جهانی، با تصویب منشور ملل متحد در کنفرانس سنفرانسیسکو، سازمان ملل متحد (United Nations Organization) تشکیل شد. انتظار می‌رفت حمایت از اقلیتها به‌سرعت در برنامه کاری سازمان تازه‌تأسیس قرار بگیرد، اما برخی ملاحظات جانبی باعث شد این انتظار به‌زودی برآورده نشود. در شماره بعدی، در مورد این ملاحظات و سیر تحولات بعدی بحث خواهد شد.

محمد زمان کلمانی
مسئول فرهنگی شورای پشه‌یی‌ها

نوروز در فرهنگ پشه‌یی‌ها

پشه‌یی‌ها از مردم آریایی‌نژاد افغانستان هستند که از چندین هزار سال به این طرف در دامنه‌های جنوبی سلسله کوه‌های هندوکش در ولایات کاپیسا، لغمان، ننگرهار، کنر، نورستان و قسمتی هم در بغلان و پروان زنده‌گی نموده و از این مناطق به سایر نقاط کشور نیز منتقل شده‌اند.

زبان پشه‌یی‌ها به نام‌های پیشاچی، بهاشه، پیشاچه، پاشایی، لمگانی، لغمانی، دیگان، دیگانی، دیگانو و کوهستانی یاد شده است. مانند دیگر ساکنان حوزه فرهنگی نوروز، پشه‌یی‌ها از زمان‌های خیلی دور همه‌ساله به گرمی از نوروز و روز آغازین سال جدید شمسی و فصل زیبای بهار استقبال کرده‌اند و این رسم زیبای فرهنگی همچنان استمرار دارد. از آنجایی که پشه‌یی‌ها عمدتاً در مناطق شرقی افغانستان - که هوای آن در ایام آغاز سال نو، معتدل بوده و طبیعت آن منظره شگفت‌انگیز و تماشایی دارد - زنده‌گی می‌کنند، طبیعی است که دل‌باخته زیبایی‌های آن گردند و از آغاز سال جدید را با مراسم‌های متنوع و شادمانی‌های خاص تجلیل کنند.

در شادمانی‌های نوروزی پشه‌یی‌ها، کودکان و نوجوانان نقش و سهم برجسته دارند. اطفال و نوجوانان پشه‌یی در بسیاری از قریه‌ها وظیفه می‌گیرند تا برای استقبال از نوروز آماده شوند. آن‌ها مقداری از شاخچه‌های درختان مختلف از قبیل زردآلو، بهی، شفتالو، زیتون، انار، توت، انجیر، املوک را که سبز بوده و برگ‌های تازه داشته باشند، بریده و انواع مختلف گل به‌خصوص گل نرگس تهیه می‌کنند. سپس اطفال و جوانان مواد تهیه شده را به شکل زیبا و متوازن روی یک چوب بزرگ تزیین کرده و محکم بسته می‌کنند. در بعضی جاها، تعدادی از این چوب‌ها را به شکل یک دسته جمع نموده و می‌بندند. یک روز قبل از نوروز اطفال و جوانان قریه در کنار هم جمع شده و یک نفر آن دسته‌گل را گرفته و درحالی که سایر اطفال هر کس یک تکه چوب باریک را باخود برداشته، به همه خانه‌های قریه می‌روند و با بردن و نشان دادن دسته‌گل، در مورد رسیدن نوروز و سال نو به مردم بشارت می‌دهند. آنان در زمان ورود به خانه‌ها با شور و هلهله و خواندن دسته‌جمعی شعرهای ویژه این مراسم، فرارسیدن نوروز را گرامی می‌دارند. بعضی از اطفال دروازه‌ها یا برخی از ظرف‌های مردم را با چوب‌های که در دست دارند، می‌زنند و آرزو می‌کنند که در سال جدید همه دردها، رنج‌ها، اندوه‌ها و مشکلات رفع شود. در مقابل، صاحبخانه مقداری آرد، گندم، برنج، لوبیا یا کدام مواد دیگر به اطفال و نوجوانان می‌دهد. آنها مواد جمع‌آوری شده را به یک خانه تحویل می‌دهند تا برای شب‌شان غذا تهیه شود. به این ترتیب، کودکان و نوجوانان آخرین روز سال و شب آغاز سال جدید را با شادمانی‌های متعدد و بازی‌های گوناگون سپری نموده و غذای شب را در کنار همدیگر میل می‌کنند. این مراسم زیبای فرهنگی در جاهای مختلف به نام‌های مختلف از قبیل نور ولی، چپریت و غیره نامیده می‌شود.

در نوروز همه پشه‌یی‌ها اعم از زنان، مردان و کودکان، لباس‌های نو پوشیده گروه گروه به سبزه‌زارها، باغ‌ها، کشتزارها، تپه‌ها، دامنه‌ها و زیارت‌های نزدیک قریه‌شان می‌روند، به این امید و باور که گویا تمام سال آینده آن‌ها با خوشی و آسوده‌گی سپری

انیسه پشه‌یی فعال حقوق زن

خواهد شد، روز اول سال را با خوشی و تفریح می‌گذرانند و در این روز خود را به کدام کاری اضافی، پرزحمت و جنجالی مصروف نمی‌کنند. پشه‌یی‌های ولایات مشرقی عموماً در نوروز به زیارت مهترلام بابا می‌روند. آن‌ها در کنار زیارت، از مواد خوراکی که قبلاً تهیه شده است، استفاده می‌کنند و به انواع خوشی و بازی‌های گوناگون از قبیل رقص و اتن، آوازخوانی، سنگ اندازی، پهلوانی، اجرای نمایش و پارچه‌های تمثیلی که در پشه‌یی (پرکا) نامیده می‌شود، مصروف می‌شوند. در گذشته‌ها پشه‌یی‌ها با دهل و سرنا و یا دهل و توله به صورت دسته‌جمعی به زیارت مهترلام بابا می‌رفتند و متولیان زیارت که خود پشه‌یی بودند، امکانات لازم برای

بودباش و تفریح و شادمانی را برای آنها فراهم می‌ساختند. به این ترتیب زایران یک یا دو شب را در آنجا می‌گذرانند. این رفت و آمدها و میله زیارت رفتن به مهترلام بابا گاهی تا چهل روز ادامه پیدا می‌کرد.

پشه‌یی‌های ولایت کاپیسا در روز نوروز به زیارت خواجه ابوسعید ابوالخیر واقع منطقه تربت شریف ولسوالی کوهبند می‌روند که خود یک منطقه پشه‌یی‌نشین است. البته ناگفته نماند که در این مراسم، سایر باشنده‌گان ولایات کاپیسا، پروان، پنجشیر و برخی از ساحات شمال ولایت کابل نیز اشتراک می‌کنند. در این مراسم، مردم در روز اول سال جهنده زیارت را برافراشته و علمای دین سخنرانی می‌کنند. مردم کاپیسا در روزهای اول سال به خانه‌های یکدیگر رفته و به خویشاوندان شان تحفه می‌دهند. مردم با هفت میوه از همدیگر پذیرایی می‌کنند. خانم‌ها سمنک تهیه نموده و در حال تهیه آن، بیت‌های سمنک را می‌خوانند. میله قلبه‌کشی، بزکشی، تفنگ‌زنی از

جمله برنامه‌های دیگری است که پشه‌یی‌ها با راه‌اندازی و شرکت در آن‌ها از نوروز و آغاز سال نو استقبال می‌کنند.

نظام‌الدین فطرت بلوچ،
رئیس شورای بلوچ‌های افغانستان

لباس در فرهنگ بلوچ‌ها

بلوچ‌ها یکی از اقوام ساکن منطقه بوده که از تاریخ و فرهنگ قدیمی برخوردار هستند. فرهنگ بلوچ‌ها در منطقه و افغانستان، از جمله غنی‌ترین فرهنگ‌ها است و این فرهنگ غنی از جمله در نحوه پوشش و لباس زنان و مردان بلوچ نمایان می‌شود. لباس بلوچی از قدیم مورد استفاده مردم بلوچ بوده است. هر چند مانند دیگر نمادهای

فرهنگی، در این لباس به مرور زمان تغییراتی به وجود آمده است.

اما هنوز هم این لباس، معرف هویت اصیل قوم بلوچ است.

لباس مردان بلوچ شامل مواردی است که در زیر به آنها اشاره می‌شود:

- پاک: عمامه‌ی گرد که بر سر می‌بندند؛
- مسر: دستمال سر که شبیه عمامه می‌بندند؛
- کلاه سوپی: عرقچین است و در مسجد و عبادت برسر می‌گذارند؛
- چکن دوز: کلاه دست‌دوزی شده اعیانی؛
- جامگ: پیراهن مردانه‌ی است گشاد و جادار؛
- لنگ: پارچه‌ی است که به دور گردن می‌آویزند؛
- گنج پراک: زیر پیراهن؛
- پاجامک: شلوار گشاد و چین دار بلوچی است؛
- سرین بند: کمربندی است پارچه‌ای برای شلوار؛
- شال: کت پشمی که زمستان می‌پوشند؛
- سواس و پوزا: کفشی است که با برگ خرما و وحشی می‌بافند؛
- دوپنده: پافزاری است که با پوست گاو می‌سازند؛
- کوش: کفش چرمی؛
- کرو: جوراب پشمی برای زمستان.

زنان بلوچ لباس‌های دارای تنوع رنگی می‌پوشند و این سلیقه در انتخاب رنگ‌های شاد و زیبا، حکایت از حس هنردوستی و زیبایی‌شناسی این قوم دارد. آنان علاوه بر استفاده از «جامگ» و «پاجامگ» مردانه که برای سازگاری با ظرافت و سلیقه زنان، مقداری تغییر یافته است، «تکو» (چارقد) و «سریگ» (روسری) که بزرگ‌تر از چارقد است، به سر می‌کنند. کفش و جوراب زنان با کفش و جوراب مردان نام مشترک دارد. زنان اهل زیور آلات نیز هستند. پولک، پولوه، کیگ، پور (سینه ریز)، کید، سریند و

مزیری از جمله زیور آلاتی است که می‌توان همراه زنان بلوچ مشاهده کرد.

شاید از دید یک فرد غیر بلوچ و یا افرادی که آشنایی با این لباس ندارند، همه‌ی لباس‌های مورد استفاده بلوچ‌ها، هم‌شکل و یکسان دیده شوند و میان آن‌ها تفاوت و تنوع محسوس نباشد، اما واقعیت این‌گونه نیست و دقت در شکل و ساختار لباس‌ها، نشان‌دهنده تنوع و تفاوت زیاد است. نوع پوشش و نوع دوخت اهالی شهرهای مختلف بلوچ‌نشین

به گونه‌ی است که با دیدن لباس آن‌ها می‌توان پی‌برد که آن فرد متعلق به کدام شهر، منطقه یا طایفه بلوچ است. در حال حاضر، لباس بلوچی یکی از هنرها و عناصر فرهنگی بلوچ بوده که زنده مانده است. دلیل آن هم این است که مردم بلوچ تلاش می‌کنند یادگارهای زیبا و ارزشمند نیاکان خودشان را حفظ و نگهداری کنند. چون این لباس به بخشی از هویت، فرهنگ و تاریخ بلوچ تبدیل شده است، بلوچ‌ها یکی از معدود اقوامی است که در محافل رسمی نیز با پوشش لباس محلی بلوچی ظاهر می‌شوند. حفظ لباس و فرهنگ بلوچ در محافل رسمی و سیاسی اقدام ارزشمندی است که از سوی فرهنگیان و دست اندرکاران فرهنگی جامعه بلوچ پیگیری می‌شود و آنان از این طریق تلاش می‌کنند داشته‌های ارزشمند فرهنگی شان را حفظ کرده و به نسل آینده تحویل دهند. خوب است که در کنار سوزن‌دوزی، شمشیرزنی، شجاعت، مهمان‌نوازی، دوستی و وفای به عهد، لباس‌های بلوچی نیز به عنوان بخشی از نمادهای فرهنگی بلوچی حفظ و ترویج شود.

جلسه کمیته دادخواهی اقلیتها با معین حقوق بشر و جامعه مدنی وزارت دولت در امور صلح

کمیته دادخواهی اقلیتها متشکل از ۱۴ نهاد مردمی متعلق به اقوام و مذاهب متعدد است که توسط شبکه جامعه مدنی و حقوق بشر تأسیس شده و برای اقلیتها دادخواهی می‌کند. به تعقیب جلسات قبلی، کمیته مذکور روز پنجشنبه ۹ دلو ۱۳۹۹ با داکتر عالمه، معین حقوق بشر و جامعه مدنی وزارت دولت در امور صلح ملاقات کرد. در این جلسه، آقای سید حسین انوش، رئیس اجرایی شبکه جامعه مدنی و حقوق بشر، وعده‌های قبلی وزیر دولت در امور صلح در مورد تلاش برای حمایت از اقلیتها را یادآوری کرده و تأکید کرد که شبکه جامعه مدنی و حقوق بشر انتظار دارد این وعده‌ها محقق شود. در ادامه، آقای سید زکریا عسکری به نمایندگی از اقلیتها صحبت کرد و بیان داشت که اقلیتها خواستار آن هستند که خواسته‌ها، نگرانی‌ها و مشکلاتشان به صورت جدی در نظر گرفته شده و در پالیسی‌های صلح گنجانده شود. در پایان این جلسه، داکتر عالمه، معین حقوق بشر و جامعه مدنی وزارت دولت در امور صلح، درباره ضرورت ایجاد کمیته اقلیتها در چارچوب وزارت دولت در امور صلح تأکید کرد و وعده داد که در دور دوم مذاکرات اگر روی حقوق اقلیتها که یکی از موضوع‌های پیشنهادی دولت افغانستان است، بحث صورت بگیرد، دولت حتماً با خود اقلیتها مشورت کرده و در صورت امکان، زمینه نشست آن‌ها با مذاکره‌کنندگان دو طرف را فراهم سازد.

کارگاه آموزشی برای کمیته دادخواهی اقلیتها

شبکه جامعه مدنی و حقوق بشر در تاریخ ۱۹، ۲۳ و ۲۴ دلو ۱۳۹۹ یک کارگاه آموزشی سه روزه را تحت عنوان «دادخواهی مبتنی بر شواهد» برای کمیته دادخواهی اقلیتها برگزار کرد. در این کارگاه حدود ۳۰ تن از نمایندگان اقلیت‌های گوجر، پشه‌ای، نورستانی، تیموری، ایماق، قزلباش، سادات، جوگی، مغول، ترکمن، بلوچ، و ایماق اشتراک کردند. آموزگار این برنامه یکی از استادان دانشگاه و فعال مدنی باتجربه جناب محمد شریف شرافت بود که سالها در نهادهای معتبر ملی و بین‌المللی در بخش دادخواهی فعالیت کرده است. آقای شرافت در روز اول در خصوص جامعه مدنی صحبت کرده و نکات آموزنده در مورد تفاوت جامعه مدنی با جامعه بدوی، عناصر تشکیل‌دهنده جامعه مدنی، جامعه دموکراتیک، مؤلفه‌های جامعه دموکراتیک و حقوق

شهروندی ارائه کرد. در روز دوم این کارگاه، درباره‌ی دادخواهی و عناصر آن و همچنین حمایت از اقلیتها در اسناد و کنوانسیون‌های بین‌المللی حقوق بشری و قوانین افغانستان بحث شد. در روز سوم برنامه، به روش‌های مختلف دادخواهی با توجه به تجارب و زمینه افغانستان از جمله تهیه و نشر اعلامیه، راه‌اندازی تظاهرات، نافرمانی مدنی، تحقیق و جمع‌آوری امضا پرداخته شد.

در این کارگاه سه‌روزه مشاور ارشد ریاست جمهوری در امور هماهنگی با اقلیتها جناب صاحب‌نظر سنگین نیز حضور داشته و درباره وضعیت اقلیتها و اهمیت دادخواهی برای این گروه‌های آسیب‌پذیر سخن گفت. بخش آخر برنامه بحث آزاد، ارائه پیشنهادها، انتقادات و راه‌حل‌ها بود. در پایان برای کسانی که در هر سه روز برنامه سهم فعال داشتند، از طرف شبکه جامعه مدنی و حقوق بشر، تقدیرنامه توزیع گردید.

جلسه با مشاور ارشد رئیس‌جمهور در امور هماهنگی با اقلیت‌ها

کمیته دادخواهی اقلیت‌ها در تاریخ ۲۷ دلو ۱۳۹۹ با جناب صاحب‌نظر سنگین مشاور ارشد ریاست جمهوری در امور هماهنگی با اقلیت‌ها و شورای انسجام اقلیت‌ها دیدار کرد. در این دیدار که در دفتر مشاور ریاست جمهوری برگزار شد، حدود ۳۰ تن از نمایندگان گروه‌های قومی و مذهبی اعم از زن و مرد شرکت داشتند و در مورد تبعیض‌های آشکار و پنهان علیه اقلیت‌ها در نظام فعلی و نگرانی‌های جدی اقلیت‌ها در پیرویه صلح بحث کردند. آقای سید حسین انوش، رئیس اجرایی شبکه جامعه مدنی و حقوق بشر، با اشاره به یافته‌های اخیر تحقیق شبکه جامعه مدنی و حقوق بشر، بیان داشت که بیش از ۸۰٪ افراد متعلق به اقلیت‌ها از پیرویه صلح اطلاع دارند ولی ۸۵٪ آنان گفته‌اند که هیچ حضوری در برنامه‌های مرتبط با صلح نداشته‌اند. در این دیدار آقای محمد زمان کلمانی، عضو کمیته دادخواهی اقلیت‌ها، به مسئله محرومیت اقلیت‌ها پرداخت و بیان داشت که بیشتر اقلیت‌ها در ساختار کلان دولتی هیچ سهمی ندارند. به گفته او، «در مناطقی مانند لغمان، کنرها و ننگرهار که بیشتر قوم پشه‌یی زنده‌گی می‌کنند، همه مقامات از اقوام دیگر امورشان را اداره می‌کنند. در ولایات دیگر و سایر اقوام نیز وضعیت به همین منوال است.» آقای کلمانی با اشاره به قانون اساسی که در آن حق آموزش به زبان مادری برای همه به رسمیت شناخته شده است، گله‌مندانه بیان داشت که کتاب‌های درسی وزارت معارف در انبارهای وزارت نگه‌داشته شده و هیچ‌گاهی به افراد مستحق توزیع نشده است.

در پایان آقای صاحب‌نظر سنگین، ضمن تقدیر از کمیته دادخواهی اقلیت‌ها بیان داشت که ما باید ملت‌سازی را از اقلیت‌ها آغاز کنیم. ما زمانی یک ملت واحد می‌شویم که در کنار هویت ملی، هویت‌های قومی ما به رسمیت شناخته شود. آقای سنگین ضمن حمایت از خواسته‌های کمیته دادخواهی، مشاورت ریاست جمهوری در امور هماهنگی اقلیت‌ها را پل ارتباطی میان دولت و اقلیت‌ها توصیف کرده و وعده سپرد که هر نوع انتقاد، شکایت و درخواست کمیته دادخواهی را پیگیری کرده و برای تحقق مطالبات اقلیت‌ها تلاش میکند.

نامه کمیته دادخواهی اقلیتها به مقام ریاست جمهوری افغانستان

به مناسبت روز جهانی محو تبعیض نژادی (۲۱ مارچ / اول حمل)، کمیته دادخواهی اقلیتها در ماه حوت نامه‌ای به مقام ریاست جمهوری افغانستان فرستاده است. هدف از ارسال این نامه، انتقال نگرانی‌ها، خواسته‌ها، انتقادات و پیشنهادهای کمیته دادخواهی اقلیتها به بالاترین مقام رسمی دولت افغانستان بوده و در آن دیدگاه‌های اقلیتها در مورد: ۱. فرایند صلح، ۲. تبعیض‌های موجود، ۳. راه‌های پیشگیری از تبعیض‌ها و ۴. تحقق عملی حقوق اقلیت‌های کشور بر اساس معیارهای بین‌المللی حقوق بشری گنجانده و بیان شده است. در نظر است که چنین نامه‌هایی به مراجع مرتبط ملی و بین‌المللی دیگر نیز روانه شود.

کمپاین آگاهی عامه

به منظور افزایش آگاهی مردم نسبت به حقوق بشری اقلیت‌های قومی و مذهبی در کشور، شبکه جامعه مدنی و حقوق بشر کمپاین آگاهی عامه را از طریق فضای مجازی به راه انداخته است. در این کمپاین، موضوعات و مسائل حقوق بشری، به خصوص، موضوعات و مسائلی که مرتبط با اقلیت‌های قومی و مذهبی باشد نشر می‌شود. طی دو ماه گذشته، به تعداد ۲۳ عکس‌نویشت از طریق صفحه فیس‌بوک شبکه جامعه مدنی و حقوق بشر به نشر رسیده است. در این عکس‌نویشت‌ها، بخش‌هایی از مقررات بین‌المللی در مورد حقوق اقلیت‌ها از جمله موادی از اعلامیه جهانی حقوق بشر مصوب ۱۹۴۸، میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی مصوب ۱۹۶۶ و اعلامیه حقوق اشخاص متعلق به اقلیت‌های ملی یا قومی، مذهبی و زبانی برای خواننده‌گان به اشتراک گذاشته شده است.

اعلامیه حقوق اشخاص متعلق به اقلیت‌های ملی
یا قومی، مذهبی و زبانی

ماده اول

دولت‌ها باید، وجود و هویت اقلیت‌های ملی یا قومی، مذهبی و زبانی
را در قلمرو سرزمینی خود حمایت نمایند و شرایط ترویج و ارتقای هویت
آنان را ترغیب نمایند.

منع تبعیض علیه اقلیتها

مهرنی کمیته دادخواهی اقلیتها

ایده تأسیس نهادی برای دادخواهی حقوق اقلیتها به سال ۲۰۱۶ بر می‌گردد، اما در عمل «کمیته دادخواهی اقلیتها» در ۶ نومبر سال ۲۰۱۹ توسط شبکه جامعه مدنی و حقوق بشر ایجاد شد. این کمیته در آغاز از فعالان جامعه مدنی تشکیل شده بود، اما بعداً نمایندگان شوراهای قومی که جواز رسمی فعالیت دارند، به این کمیته اضافه شدند. اکنون این کمیته متشکل از نمایندگان ۱۴ شورای قومی و مذهبی است که اکثر آنها در بیشتر ولایات کشور دفتر داشته و فعالانه کار می‌کنند. فعالیت‌های این کمیته در سال ۲۰۲۰ بیشتر بر تحقیق و دادخواهی تمرکز داشت و در این سال کمیته تلاش کرد تا صدای اقلیتها در پروسه صلح شنیده شود. در سال ۲۰۲۱ این کمیته، رفع تبعیض علیه اقلیتها را از جمله اولویتهای کاری خود قرار داده و تلاش خواهد کرد برای رسیدن به این هدف با جدیت دادخواهی کند.

فراخوان همکاری

- شبکه جامعه مدنی و حقوق بشر از همه علاقه‌مندان به خصوص اشخاص متعلق به اقلیتها درخواست می‌کند تا نوشته‌هایشان در مورد فرهنگ اقلیت‌های افغانستان را به ایمیل: jawad.darwazyan@gmail.com بفرستند و با شماره: ۰۷۹۶۲۹۲۷۲۳ هماهنگی کنند.
- پیشنهاد می‌شود نوشته‌ها در ۴۰۰ یا ۸۰۰ کلمه تنظیم‌شده و مشخصات نویسنده و عکس‌های مرتبط با موضوع نوشته ضمیمه شود.
- شبکه جامعه مدنی و حقوق بشر صلاحیت دارد نوشته‌های ارسالی را ویرایش و تلخیص کند. مسئولیت محتوای نوشته‌ها با نویسندگان است.

Voice of the Voiceless

Civil Society & Human Rights Network's
Quarterly Bulletin on Minorities

Funded By OSA
(Open Society Afghanistan)

